

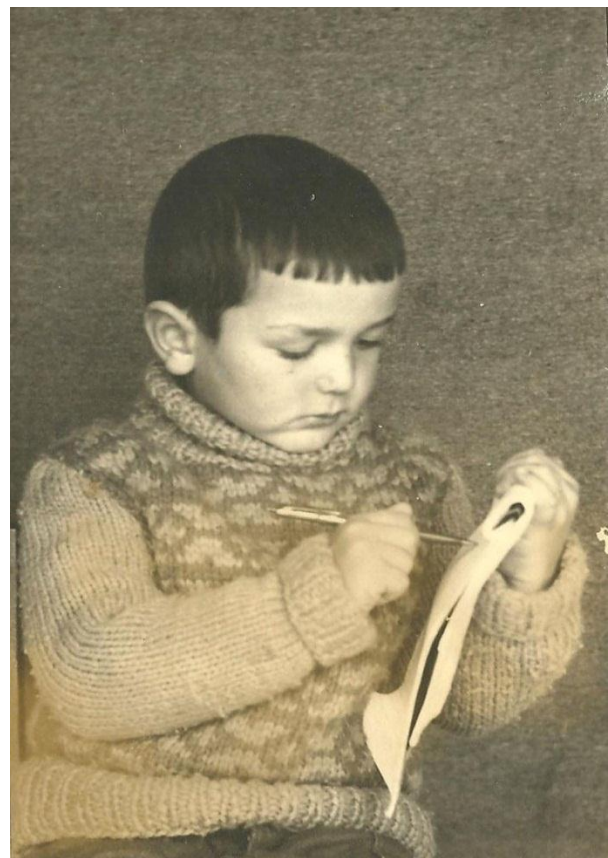
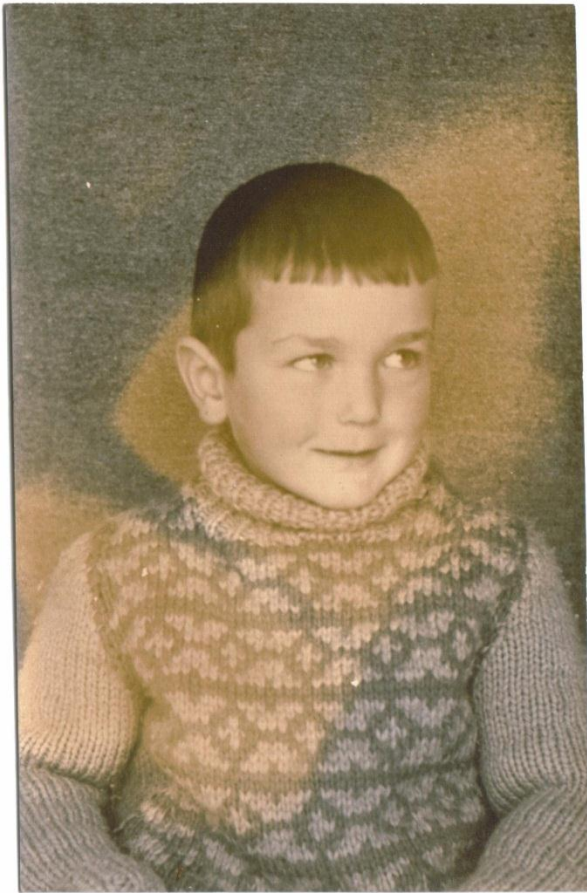
חיים נולד ביום א' באב תשי"ז (29.7.1957) בכפר סבא - מושב נווה ירק. בן לסלי ופיביש גרינברג. חיים החל ללמוד בבית-הספר הממלכתי "אהרונוביץ" בכפר מל"ל, והמשיך בבית-הספר התיכון על-שם "עמי אסף" בבית-ברל. חיים היה ילד טוב ושקט ואהוד על הבריות. עם זאת, היה בעל חוש הומור וכילד "הדביק" כינויים מצחיקים לבני משפחתו מתוך חיבה ואהבה.

הוא אהב לעזור להוריו בעבודה במשק ובשדה, וכאשר היה חוזר מבית הספר נהג לסייע בעבודות השונות.

בשעות הפנאי שלו אהב לשחק כדורגל בצוותא עם חבריו במגרש המשחקים במושב. חיים היה אהוב מאוד על ילדי המושב שנהנו לשחק עמו יחדיו או לצפות בו משחק. כמו כן, הקפיד לקרוא את מדורי הספורט יומיום והיה מעודכן בנעשה בתחום. אהבה נוספת הייתה לו למוסיקה. כשהתאפשר לו, רכש לעצמו מערכת סטריאו והיה מאזין בשעות הפנאי שלו במשך שעות אל תוך הלילה. בין הזמרים האהובים עליו נמנו, אריק סיני הישראלי וקליף ריצ'ארד הבריטי. כאשר הוריו נאלצו לחפש מקורות פרנסה אחרים עקב קריסת המשק החקלאי, התגייס חיים לעזרתם. הוא עבד ביחד עם אביו כטרקטוריסט בבניין ואף לאמו השתדל לעזור בעבודתה כעוזרת לגנת בגן הילדים במושב.

חיים בילדותו

עם משפחתו

בחתונה של אחיו יונה

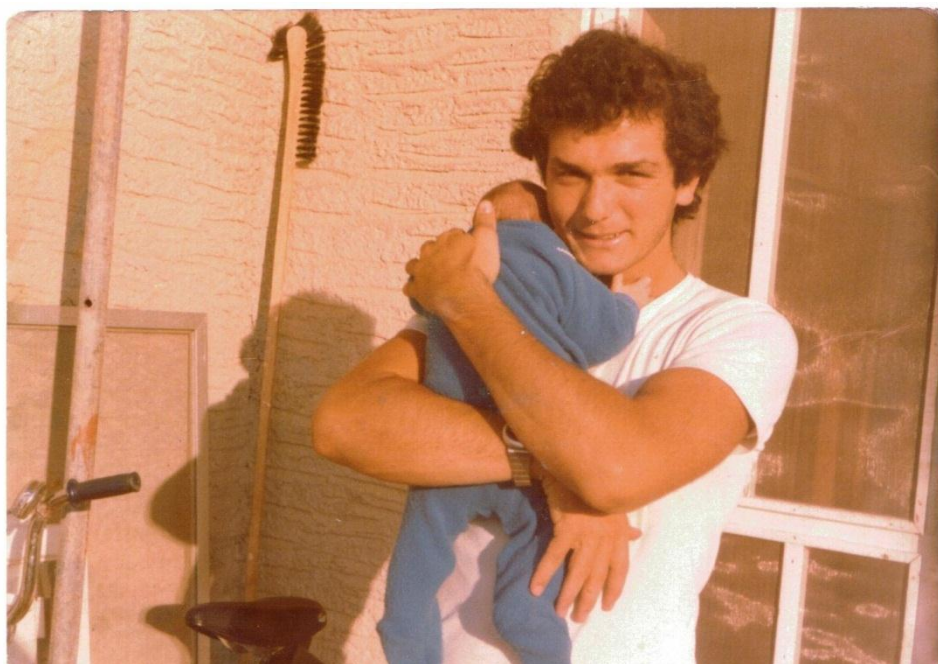
בחתונה של אחותו רותי

עם האחיינים

כאשר הגיעה שעתו של חיים להתגייס לצבא, הודיע להוריו כי בחר להתנדב לצנחנים.

אמו, ככל אם, הייתה מודאגת ושאלה אותו מדוע בחר להיות קרבי.

חיים ענה לה כי הוא רוצה לחוש את השירות הצבאי ולדעת שהוא עושה דבר חיובי ותורם.

לאחר הטירונות הוא עבר קורס צניחה, קורס מ"כים חי"ר, והועלה לדרגת סמל-ראשון. חיים עבר עם חייליו את כל המסלול המפרך של יחידת צנחנים מהקו הראשון, ואף השתתף במבצע ליטאני. הוא מילא את המוטל עליו באופן הטוב ביותר ובהגיע זמנו להשתחרר מהשירות הסדיר נרשמה התנהגותו בתעודת השחרור כמעולה, וההערכה הייתה: "לוחם ומפקד מעולה, בעל כושר מנהיגות יוצא מן הכלל. יכולת ללמוד ולעבוד עם אנשים ביסודיות ובהתמדה".

בסוף מאי 1978, שוחרר סמל-ראשון חיים מהשירות הסדיר. השירות הצבאי חישל אותו והפך אותו לגבר. לאחר שחרורו הוא החל לעבוד כאיש ביטחון בנמל התעופה בן-גוריון. והתמיד בעבודתו עד יום מותו. בנובמבר 1980 נשא חיים אישה והזוג קבע את משכנו בפתח-תקוה. באפריל 1982 שבו בני הזוג מאירופה, לאחר שהגשים חיים חלום ישן שלו. כאוהד כדורגל מושבע, הוא חזה במשחק הליגה האנגלית.

בשירות המילואים שלו המשיך חיים לשרת ביחידת צנחנים. הוא היה אהוב מאוד על חבריו בעבודה ועל חבריו לשירות הצבאי. אף שהיה מופנם ושקט, הוא ידע ליצור קשרי חיבה ושיתוף פעולה עם הסובבים אותו. כשפרצה מלחמת שלום הגליל, נקראו חיים וחבריו אל הדגל.

ביום כ"ג בסיוון תשמ"ב (14.6.1982), נפל סמל-ראשון חיים בקרב בלבנון במלחמת שלום הגליל והובא למנוחת עולמים בבית-הקברות הצבאי בפתח-תקוה.

חיים השאיר אחריו אשה ובן, הורים, שני אחים ואחות.

מפקדו הישיר תיאר את התרשמותו מימי הלחימה של חיים במלים אלו: "הוא היה מפקד לדוגמה, שקט ורגוע אך לא אדיש. ביצע כל פקודה באופן הטוב ביותר". במכתב התנחומים, ששלח שר הביטחון למשפחה נאמר: "חיים היה לוחם ומפקד למופת. שימש דוגמה אישית לפקודיו. היה בעל כושר מנהיגות, יושר והגינות". ואילו מפקד יחידתו כתב: "חיים היה ממפקדינו הטובים ביותר. תמיד הלך בראש והוביל את חייליו לקרב בשקט האופייני לו... אבד לנו לוחם ומפקד למופת, אשר נתן דוגמה אישית נפלאה לפקודיו".

לזכרו.

דברים שכתב אבי קולמן

המפגש הראשון עם חיים נוצר כפי שכולנו מכירים את החברים החדשים שהופכים לחברים שבנפש עם הגיוס לצה"ל – כל אחד ביחידה בה הוא שרת.

אנחנו בני מחזור הגיוס של מאי 1975 הגענו יחד לפלוגת הצנחנים לעבור את מסלול ההכשרה.

אמנם במבט לאחור, תקופת ההכשרה של 14 החודשים אינה נראית כה ארוכה, תאמינו לי שבכל מבט בכלל ובפרט של נערים בני 18, חדורי מוטיבציה ורצון – כל חודש היה נראה לעיתים כמו שנה. הפכנו יחד מנערים לאנשים, קיבלנו יחד את תהליך קבלת האחריות לעצמך ולסובבים אותך.

אנו עם חלוף השנים התבררנו, הקמנו משפחות וגידלנו ילדים – חלקנו כבר נושא בתואר סבא חיים נותר באותו הגיל הצעיר שנפל בקרב.

חיים היה מאלה שהמעיטו במילים – בעשייה היה מהמובילים במחלקה.

תמיד היה עוזר ותומך – לא היה נדרש לבקש.

החיוך הקטן בזווית הפה, העיניים הבהירות והמתבוננות וכוח הזרוע והנפש שידעה להכיל את כל מצבי הקושי במהלך ההכשרה.

אמנם חלפו שנים כה רבות מאז, מאידך, שהזיכרון עולה-כאילו היה זה רק אתמול.

מאמצים ומחבקים את בני המשפחה

ניסן תשע"ג, אפריל 2013

דברים לזכרו של חיים רם ז"ל

את חיים הכרתי לראשונה בחודש מרץ 1979, כאשר שירתנו יחד במילואים בג'אבל קתרינה בסיני. אני חושב שאלו היו המילואים הראשונים שלו. התאמתני בריצה על ההר. הוא ראה אותי והצטרף אלי. כל יום הוספנו מרחק בגלל הגובה של ההר (2600 מ'). היה קשה לנשום עד שהתרגלנו. אני זוכר שחייל אחד ניסה לרוץ אחרינו והוא התעלף. מאוחר יותר חיים הסביר לבחור שלרוץ בגבהים זה לא פשוט. כך התיידדנו, על אף הפרש הגילאים בינינו. הייתי מבוגר מחיים ב-12 שנים, וכך כל מילואים רצנו ביחד למרחקים. היתה לנו סיסמה: קשה באימונים, קל בקרב. בכל תחרויות בוחר הכושר שהיו בגדוד חיים הגיע ראשון.

לאחר מכן נפגשנו פעמים רבות במילואים (בחרמון, ברמת הגולן, בשכם, במטולה, בצאלים) ועוד ימי אימונים וצניחות.

חיים היה בחור עם עיניים יפות במיוחד וגוף אתלטי. בשיר הרעות כתוב: "אך נזכור את כולם את יפי הבלורית והתואר" התאים לחיים. גם בטוב ליבו היה מיוחד.

הפעם האחרונה שפגשתי אותו היתה במלחמת לבנון הראשונה ביוני 1982. הגענו למחנה הפליטים עין אל-חילוה, ליד צידון בלבנון, והלכנו בשני טורים. ניתנה פקודה לשבת ולחכות עד שהמרגמות שלנו יפסיקו לירות. חיים ישב מקביל אלי ושאל אותי כחייל ותיק מה דעתי על מה שהולך לקרות. אמרתי לו שאם מישהו ישאר במחנה אחרי הפגזה כזאת הוא בטח אמיץ וצריך להיזהר בלחימה. ואם כולם ברחו צריך להיזהר מאש כוחותינו. בינתיים אחד החיילים קם ממקומו וקטף שזיפים מעץ סמוך וזרק אחד לחיים. חיים נתן לי חצי שזיף. מיד אחרי זה התחלנו לנוע והתחילו הירות. חיים וחייל נוסף רצו במעלה בנין על מנת לטהר אותו. אני נשארתי ליד המ"פ כי הייתי החובש הפלוגתי. שמעתי בקשר וגם בחדר המדרגות שצועקים: חובש. רצתי למעלה ומצאתי את חיים עם פגיעה קטלנית. לצערי לא יכולתי לעזור לו והוא נפטר בידיים שלי.

האימרה: נופלים ההולכים ראשונה, התאימה לחיים. יהי זיכרו ברוך.

אריה קורמן

דברים שקרא מר שמעון גפסו, ראש עיריית נצרת עילית, בטקס יום הזיכרון תשע"ג

14.4.2013
עיריית מרכזית - עילית
יום זיכרון - עצרת מרכזית

משפחות שכולות יקרות, קהל נכבד, תושבי נצרת עילית!

הרבה צער ידעה הארץ הזאת. בבתי העלמין הצבאיים, נוספים עם השנים, ממלחמה למלחמה, שורות חדשות של מצבות, וכל אחת מהן - עולם שחרב, חיים צעירים שנגדעו, ומשפחות שבחייהן היגון החליף את השלווה. למדנו שכנראה זו ארץ כזאת, קשה כסלע, עקשנית כברזל, ארץ של שרב ומלח, זיכרון וכיפורים, ורולטה אכזרית, שמסתובבת, בפעימות קצובות, באכזריות אין-סופית, מותירה כה רבים בשבר אלמותי, בתוגה רועמת לעד.

כמעט לכל מי שגדל והתבגר בארץ הזאת - יש חייל משלו. לאחד זה קרוב משפחה, לאחר זה חבר, או המורה מהתיכון או המדריך מתנועת הנוער. החייל שלי הוא "מכלו". כך כולם קראו לסמל ראשון חיים רם. שירתנו ביחד באותה מחלקה בצנחנים, ובאחת הפעולות במסגרת מבצע ליטאני - הוא הציל את חי. הוא היה מפקד למופת, חבר למופת, אדם למופת. שקט ורגוע, בעל חוסן פנימי שהישרה ביטחון על כל מי שהלך אחריו. ארבע שנים אחר כך, במלחמת שלום הגליל, כבר היינו חיילי מילואים. הוא היה אז בן 25, נשוי ואב לילד קטן. שוב נפגשנו בשדה הקרב, ראיתי אותו כשיצא לפעולה, ושעתיים אחר-כך - נהרג. שנים ייסרה אותי המחשבה שלא יכולתי להציל אותו. בדקות הדומיה של ימי הזיכרון אני נזכר בו, בפניו הצעירים כמו שראיתי אותן ביום

נפילתו, בחיוכו, באהבת החיים שלו, בתכניותיו וחלומותיו שלא
יתגשמו לעולם.

"מכלוי" הוא החייל שלי. אבל כמעט לכל אחד, כמעט לכל מי
שגדל בארץ הזאת והתבגר בה – החייל הפרטי שלו, וכולם ביחד
הם החיילים של כולנו. הגיבורים שבמותם ציוו לנו את החיים,
שבמסירותם ועוז רוחם קידשו את האדמה הזאת שאנו דורכים
עליה.

ביום הזה, שמוקדש לזכרם, נושא אני תפילה: אנא אלוהינו, ברך
אותנו בכוח. ברך את עמך באומץ, תבונה, אורך רוח, אבל בעיקר
בכוח – להתמודד, לא להיכנע, לא להתעייף, שלא יירך לבבנו. תן
לנו, אלוהים הטוב, כוח לעבור זמנים קשים גם אם הם
מתארכים, תן לנו כוח לעמוד בנסיונות ומבחנים, כדי שנוכל
להגיע לימים אחרים. ואז, בימים של שלום והגשמה, כשנשב
לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו, בימים של בית שלישי גאה
ומפואר, של מיצוי תחייתנו המחודשת בארץ ישראל – אז,
באותם ימים שיבואו עלינו לטובה במהרה בימינו – אז נדע
שהמחיר הכבד ששילמנו – לא לשוא היה.

ביום הזה, כולנו נושאים תפילה, שייתן האל כוח למשפחות
השכולות, ושתהא נשמתם הקדושה של חללי צה"ל בני נצרת
עילית צרורה בצרור החיים, בין יתר חללי מערכות ישראל,
לעולם ועד. אמן.

שמעון זכאי
ראש ע"כ"ט (זית-ע"ט) 15

תמונתו האחרונה של חיים, יום לפני נפילתו

יהי זכרו ברוך.

לקטו וערכו :

תלמידות : שירז לביא וטל מימון

סטודנטית : יעל יוגב

משפחת מכלו - גרינברג

תודות :

תיכון עמי אסף.

מכללת בית ברל.

מכללת לוינסקי.

מועצה אזורית דרום השרון.

אגף הכשרת עובדי הוראה.